

Esitys Laukaan kunnan lausunnoksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Nykyinen malli on keskitetty palvelu, jossa kuntien omaa tai muiden toimijoiden paikallista palveluntarjontaa ei pystytä täysimääräisesti hyödyntämään. Tästä näkökulmasta uudistus on positiivinen asia. Palvelu on tapahtunut pitkälti puhelimitse, henkilökohtainen palvelu on ollut verrattain vähäistä. Asiakkaan todellista palveluntarvetta on vaikeampi hahmottaa ilman henkilökohtaista tapaamista.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Tavoitteiden saavuttamiseksi, tulisi tehtävien resursoinnin ja rahoituksen olla oikeasuhteisista ja siirrettävien tehtävien asiakaslähtöisiä ja selkeitä kokonaisuuksia.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Esityksen mukaan vastuu työnhankijoille ja yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista palveluista siirtyisi pääosin kuntien vastuulle. Laukaan kunnan mielestä tätä työvoimapalvelumallin muutosta hyvänä. Emme kuitenkaan näe hyvänä, jos tehtäviä olla kuitenkin oikeasti siirtämässä pääosin suurille, maakunnallisille, yhteistoiminta-alueille (työllisyysalueiksi). Mielestämme näin toimittaessa muutokset jäivät pieniksi, koska paikallisuuden tuomat edut eivät tule esiin.

Laukaan kunnan mielestä järjestämisvastuu työllisyyspalveluista tulisi olla kunnilla ja kunnat voisivat keskenään sopia kuntalain mukaisesti siitä, kuinka ne tehtävät järjestävät. Tämä mahdollistaisi nykyisen kaltaisen hyvän yhteistyön kuntien välillä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismuutokset:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys:*

Ei lausuttavaa.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 3 säädetäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 4 säädetäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 5 säädetäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 7 säädetäisiin työvoimakoulutuksesta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 8 säädetäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 9 säädetäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 10 säädetäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Ei lausuttavaa.

Luvussa 11 säädetäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Ei lausuttavaa.

Luvussa 12 säädetäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 13 säädetäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 14 säädetäisiin palvelualustasta.

Ei lausuttavaa.:

Luvussa 15 säädetäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Ei lausuttavaa.

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Ei lausuttavaa.

Luvussa 17 säädetäisiin muutoksenhausta.

Ei lausuttavaa.

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Ei lausuttavaa.

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Ei lausuttavaa.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Ei lausuttavaa.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Lain otsikko Laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja se ei ole selkeä. Kun monialaisuus itsessään tarkoittaa yhdessä toimimista, sisältyy lain nimeen tautologiaa. Vastaavasti edistäminen ja tuki ovat ainakin osin toistensa kanssa päällekkäisiä. Selkeämpi otsikko olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.

On kannatettavaa, että esityksen 3§:n mukaisesti asiakkaalla ei enää aikarajaa TYP-palveluun pääsyssä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun varhaisemmassa vaiheessa. Jotta kohderyhmä moninaisuudessaan pysyy selkeänä, on kuitenkin samalla tärkeää, että määritellään selkeästi, mitä monialaisen palvelun tarpeella tarkoitetaan.

TYP-johtajien lakiesityksestä tekemistä huomioista monet liittyvät yhteistoiminnan organisointiin. Ei ole kannatettavaa, että valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä luovuttaisiin. Tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa. Myös soteuudistuksessa painotetaan asiakkaiden oikeutta yhdenvertaisiin palveluihin.

Esityksessä ei säädetä yhteistyösopimuksen tekemistä. On tärkeää, että monialaisesta tuesta tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan tarkkaan mm. yhteistoiminnan resursoinnista ja kustannusten jaosta. Lain viittaus riittävään resursointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit.

Yhteisten kustannusten jakaminen 10§:n 2. momentin mukaisesti henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn aliresursointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. Tilanteen haasteellisuutta lisää henkilöstön vaihtuvuus ja se, että uuden työntekijän palkkaamiseen voi mennä kuukausia tai muutosvaiheissa pystytään tekemään vain minimi. TYP-työn riittävä resursointi hyvinvointialueella kuitenkin vähentää painetta sote-palveluihin jatkossa.

Resursointia tulee tarkastella laissa pitkäaikaistyöttömien määrä huomioiden ja määrittää henkilöstöresurssi suhteessa asiakasmäärään (vrt. hoitajamitoitus). Potentiaalisten asiakkaiden (=pitkäaikaistyöttömien) määrä on työntekijöiden määrän sijaan relevantti resursointia ja kustannustenjakoa määrittävä tekijä. Yhteisten kustannusten jako kuntien ja hyvinvointialueen välillä voisi olla 50 %/50 %.

12§:n lopussa Kela pudonnut niiden joukosta, keille voidaan myöntää käyttöoikeus. Kelan sijaan listassa on kuntayhtymä. Kunnat tai kuntayhtymät toimivat työvoimaviranomaisina. Pykälään tulee kirjata kuntayhtymän sijaan Kela.

Lakiesityksen 16§:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja. Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten

palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

Esityksen 17§:ssä käsitellään yksittäistä hanketta/palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Laissa ei säädellä muutoinkaan yksittäisistä palveluista. Tämä pykälä jää lain kokonaisuudesta irralliseksi, joten sen voisi poistaa.

Monialaisten palvelujen tukirakenne jää 18 §:ssä esitetyssä muodossa epäselväksi. Tukirakenteesta säätäminen kuuluu pikemmin asetukseen, jossa on tarpeen säätää tarkemmin tukirakenteesta ja sen roolista monialaisten palvelujen kehittämisessä.

Muut huomionne esityksestä

Isoihin tehtäväsiirtoihin sekä uudistuksiin liittyy aina muutuskustannuksia. Muutuskustannukset ovat ylimääräisiä kertaluonteisia kustannuksia, joita syntyy, kun tehtäviä siirretään uuden järjestäjän vastuulle. Muutuskustannukset saattavat kuitenkin olla myös pysyviä. Kertaluonteisia muutuskustannuksia ovat esimerkiksi ICT-järjestelmien muuttamisesta aiheutuvat kustannukset.

Muutuskustannusten arviointi on toistaiseksi haastavaa, koska järjestäjien määrää ei vielä tiedetä. Toisaalta esimerkiksi ICT-järjestelmiin liittyvät muutostyöt saattavat vaihdella erikokoisten kuntien välillä merkittävästikin. Näemme positiivisena, että tulevia ICT-muutuskustannuksia on aloitettu jo selvittämään yhteistyössä valtionhallinnon, Kuntaliiton ja kuntien kesken. Selvitykseen liittyvistä haasteista huolimatta selvitystyö pitääkin saattaa valmiiksi.

Koska uudistuksessa siirretään kunnille lakisääteisiä tehtäviä, tulee selvityksen perusteella arvioidut muutuskustannukset korvata kunnille täysimääräisesti.